

18. ENISA Threat Landscape 2023. URL: <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2023> (in English).
19. Kasper, A., Osula, A.-M., Molnár A. (2021). *EU cybersecurity and cyber diplomacy*. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/oriolbueno,+387469.pdf> (in English).
20. State Service of Special Communications and Information Protection of Ukraine. URL: <https://cip.gov.ua/en> (in English).
21. The National Cybersecurity Strategy (2023). URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/oncd/national-cybersecurity-strategy/> (in English).
22. US Cyber Command reports. URL: <https://www.cybercom.mil/> (in English).
23. Cybersecurity Law of the People's Republic of China (2017). URL: <https://digi-china.stanford.edu/work/translation-cybersecurity-law-of-the-peoples-republic-of-china-effective-june-1-2017/> (in English).

Матеріал надійшов до редакції 11.05.2025 р.

УДК 327-049.5(438+477)

Сергій Гемберг,

аспірант 2-го курсу за спеціальністю

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії,

Національний університет «Острозька академія»,

serhiy.gemberg@gmail.com,

ORCID ID: 0009-0009-5045-5269;

Орест Сорокопуд,

аспірант 4-го курсу за спеціальністю

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

sorokopud.92@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0468-007X

DOI 10.29038/2524-2679-2025-02-154-175

РОЛЬ ПОЛЬЩІ У ФОРМУВАННІ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНІЙ ЄВРОПІ

У статті здійснено комплексний аналіз дипломатичної стратегії Республіки Польща щодо підтримки України в умовах повномасштабного російсько-українського конфлікту, який триває з 2022 р. Досліджено політико-

дипломатичні, безпекові, гуманітарні, освітньо-культурні та інформаційні виміри польської підтримки, розглядаючи Польщу не лише як союзника, але і як активного архітектора нової регіональної безпекової системи. У роботі проаналізовано інструменти військової допомоги, дипломатичного лобіювання в межах ЄС і НАТО, гуманітарного реагування на масову міграцію, підтримки українських студентів і науковців, а також механізми культурної дипломатії. Особливу увагу приділено ролі Польщі у формуванні коаліцій за участю країн Центрально-Східної Європи та Балтії, а також викликам, пов'язаним із політичною поляризацією в Польщі й економічними конфліктами (зокрема «зерновою кризою»). Уперше в українському науковому дискурсі систематизовано підходи до оцінки проактивної дипломатії Польщі в умовах війни, а також висвітлено перспективи інституціоналізації двостороннього стратегічного альянсу після завершення конфлікту. Методологічною основою дослідження є поєднання історико-порівняльного, інституціонального та дискурсивного підходів, що дає змогу розкрити багатовимірний характер польсько-українських відносин у 2022–2025 рр. Результати дослідження свідчать про трансформацію відносин між Польщею та Україною з моделі «партнерства солідарності» до формату стійкого стратегічного союзу, який може стати фундаментом нової безпекової архітектури Центрально-Східної Європи.

Ключові слова: Польща, Україна, російсько-українська війна, Європейський Союз, НАТО, Центрально-східна Європа, гуманітарна підтримка, культурна дипломатія, міжнародна безпека, інформаційна політика, дипломатія.

Serhii Gemberg,

National University of Ostroh Academy,
ORCID ID: 0009-0009-5045-5269;

Orest Sorokopud,

Lesya Ukrainka Volyn National University,
ORCID ID: 0000-0002-0468-007X

POLAND'S ROLE IN SHAPING A NEW SECURITY ARCHITECTURE IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

This article presents a comprehensive analysis of the Republic of Poland's diplomatic strategy in supporting Ukraine during the full-scale Russian-Ukrainian conflict that began in 2022. The authors examine the political, security, humanitarian, educational, cultural, and informational dimensions of Polish assistance, portraying Poland not only as an ally but also as an active architect of a new

regional security system. The study explores instruments of military aid, diplomatic lobbying within the EU and NATO, humanitarian responses to mass migration, support for Ukrainian students and scholars, and mechanisms of cultural diplomacy. Particular attention is paid to Poland's role in building coalitions with Central and Eastern European and Baltic states, as well as to the challenges arising from internal political polarization and economic tensions (notably the "grain crisis"). For the first time in Ukrainian academic discourse, the article systematizes approaches to assessing Poland's proactive diplomacy during wartime and highlights the prospects for institutionalizing a long-term bilateral strategic alliance after the conflict. The study is based on a combination of historical-comparative, institutional, and discursive methodological approaches, which allow for a multi-dimensional understanding of Polish-Ukrainian relations in the 2022–2025 period. The results demonstrate the transformation of bilateral relations from a model of "solidarity partnership" to a format of sustainable strategic alliance, which may serve as the foundation for a new security architecture in Central and Eastern Europe.

Key words: Poland, Ukraine, diplomatic strategy, Russian-Ukrainian war, strategic partnership, European Union, NATO, humanitarian support, cultural diplomacy, international security, information policy, diplomatic relations, Central and Eastern Europe.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. У ХХІ ст. міжнародна дипломатія знову опинилася в центрі глобального дискурсу, особливо після початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 р. Геополітичні зрушення, викликані цією війною, суттєво трансформували систему європейської безпеки, актуалізувавши питання колективного захисту, зовнішньополітичної солідарності та стратегічної взаємодії. У цьому контексті Республіка Польща стала одним із найпослідовніших і найактивніших союзників України, реалізуюючи багаторівневу дипломатичну стратегію на двосторонньому рівні та в межах Європейського Союзу, НАТО й інших міжнародних інституцій.

Актуальність теми зумовлена безпрецедентним характером підтримки, яку Польща надає Україні, та необхідністю наукового аналізу комплексних механізмів цієї дипломатичної взаємодії. Польська дипломатія поєднує традиційні й інноваційні форми впливу, зокрема політичне лобіювання, культурну та освітню співпрацю, гуманітарну підтримку, мобілізацію громадянського суспільства, що робить її одним із ключових чинників у посиленні міжнародного іміджу України й зміцненні європейської єдності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники зазначають, що після 2022 р. Польща стала одним із найвпливовіших лобістів України в інституціях ЄС. Згідно з аналітичними матеріалами PISM, польська дипломатія активно просуvala санкції проти рф, фінансову підтримку України та її кандидатство в ЄС, а також ініціювала регіональні «коаліції за Україну». У межах НАТО Варшава вимагала визнання рф прямою загрозою. Значну увагу Польща приділила демонстрації гуманітарної солідарності, відкривши кордони для українських біженців, що позитивно вплинуло на її імідж у Європі [27, 29, 31].

Польща також стала одним із провідних постачальників зброї України – від радянської техніки до сучасних Leopard 2 і САУ Krab. Військова допомога розглядається як поєднання альтруїзму й геостратегії, зміцнюючи східний фланг НАТО та вплив Польщі на регіональну безпеку [16]. Українські науковці наголошують на необхідності трансформації системи військової логістики України, зокрема через підтримку Польщі [8]. Використання публічної дипломатії – візити польських лідерів, історичні ініціативи (Волинь) – стало інструментом зниження напруги в колективній пам'яті. Водночас виклики польській дипломатії створюють внутрішньополітична поляризація, протести аграріїв і зростання популізму [42]. Українські дослідники (аналізують різні виміри польської підтримки – від безпеки до гуманітарної допомоги. Стратегія Польщі оцінюється як багаторівнева, з акцентом на довгострокове партнерство. Польща не лише допомагає, а й формує нову регіональну архітектуру безпеки.

Актуальним залишається вивчення співпраці України з міжнародними організаціями. У статті С. Денисюка і Я. Фокіна наголошено на потребі реформ глобальної системи безпеки та ролі України в колективних механізмах (ООН, НАТО) [5]. С. Желіховський і І. Тихоненко акцентують на ролі Польщі як адвоката України та логістичного хабу, не оминаючи при цьому напругу довкола аграрного експорту [6]. В. Бусленко підкреслює зміцнення двосторонніх відносин на тлі війни й поступову нейтралізацію історичних суперечностей [2]. Г. Перепелиця зосереджується на геополітичному вимірі війни та дипломатичній стратегії Президента України [9]. К. Бобровська висвітлює значення культурної дипломатії як інструменту інформаційної безпеки й мобілізації міжнародної підтримки [1].

Отже, проаналізовані джерела формують наукову основу для осмислення нової безпекової архітектури, у якій Польща та Україна виступають ключовими суб'єктами. Домінує ідея стратегічного

партнерства, необхідності реформи міжнародних інституцій та активної участі України у світовій системі безпеки.

Мета цієї статті – комплексне дослідження дипломатичної стратегії Польщі в контексті підтримки України під час російсько-українського конфлікту з 2022 р., виявлення ключових механізмів співпраці, аналіз політичних, культурних та гуманітарних інструментів дипломатії, а також оцінка перспектив двосторонніх відносин у післявоєнний період.

Досягнення мети потребує виконання таких завдань: охарактеризувати історичну еволюцію польсько-українських дипломатичних відносин; проаналізувати стратегічні ініціативи Польщі у сфері підтримки України; визначити інституційні та неформальні механізми реалізації дипломатичної підтримки; з'ясувати основні виклики й потенційні обмеження подальшої співпраці. Наукова новизна полягає в спробі інтегрального аналізу дипломатичних дій Польщі в межах широкого геополітичного контексту з урахуванням культурної, гуманітарної та академічної складових частин, що є малодослідженим аспектом у вітчизняній науці.

Методика дослідження. Методологічною основою дослідження є поєднання системного, історико-порівняльного, інституціонального та дискурсивного підходів. Джерельну базу становлять офіційні документи урядів Польщі й України, рішення Європейської ради, аналітичні звіти міжнародних організацій, публікації провідних дослідників із міжнародних відносин.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Польсько-українські відносини впродовж останніх трьох десятиліть мали складну, але поступально позитивну динаміку. Після здобуття Україною незалежності в 1991 р. Польща однією з перших визнала її суверенітет, що стало основою для подальшого двостороннього діалогу. Упродовж 1990–2000-х років польська дипломатія відігравала важливу роль у підтримці проєвропейських реформ в Україні, послідовно відстоюючи її інтереси на європейській арені. Особливої активізації двосторонні відносини набули після Помаранчевої революції (2004) та Революції гідності (2013–2014), які Польща підтримала як приклад демократичного вибору українського народу. Варшава докладала зусиль до посередництва між українською владою та громадянським суспільством, а також забезпечувала трансатлантичну комунікацію, передаючи сигнал про необхідність зміцнення євроінтеграційного курсу України.

Крім того, у 2014 р. Польща виступила ініціатором посилення Східного вектора політики ЄС, зокрема в межах «Східного партнерства», і визнала російську анексію Криму загрозою для європейської безпеки. Варшава послідовно підтримувала санкції проти РФ та реформи в Україні, сприяючи інтеграції українських інституцій до європейського простору. Загалом, на момент 2022 р. Польща сформувала імідж «адвоката України» в Європі. Із початком широкомасштабної агресії Росії польська дипломатія швидко трансформувалася з традиційної форми підтримки в активну кризову дипломатію. У перші тижні війни Варшава стала транзитним центром для міжнародної допомоги Україні, хабом координації безпекових і гуманітарних ініціатив.

Президент А. Дуда, прем'єр-міністр М. Моравецький, міністр закордонних справ З. Рау – представники польської влади демонстрували однозначну підтримку територіальної цілісності України, здійснюючи постійні політичні візити до Києва. У червні 2022 р. А. Дуда став першим главою іноземної держави, який виступив у Верховній Раді під час війни, чим підкреслив символічний характер двосторонньої солідарності. Польща також ініціювала низку рішень на рівні Європейського Союзу, спрямованих на надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. У рамках НАТО вона закликала до розширення військової підтримки для України, у тому числі надання оборонного озброєння та проведення навчальних місій для ЗСУ. Крім того, польські дипломати координували взаємодію між країнами Балтії, Північної Європи та Україною, формуючи новий формат регіональної дипломатії в рамках Люблінського трикутника.

У серпні 2022 р. Forbes оновив рейтинг «Друзів України» станом на 22 серпня. Польща зберегла перше місце. У топ-5 увійшли Польща, Естонія, Латвія, США та Литва. У попередньому рейтингу трійка лідерів була такою: Польща, США, Естонія. Усього в рейтингу – 16 країн ЄС. Згідно з даними Кільського інституту світової економіки, із початку повномасштабної війни до 3 серпня Україна отримала €84 млрд міжнародної допомоги, із них €39 млрд – військова, €32 млрд – фінансова, €13 млрд – гуманітарна. Окремо ще €10 млрд – на утримання біженців. Однак обсяг фінансової допомоги – не єдиний критерій. Усі країни з рейтингу підтримали резолюції ООН, запровадили санкції, закрили повітряний простір для РФ, брали участь у «Рамштайнських» конференціях. Вісім країн визнали геноцид українців, ще декілька — частково або в спільних заявах. Один із критеріїв – кількість висланих російських дипломатів. Найбільше – у Болгарії (81), Польщі (45), Франції (41), Німеччині (40). Найбільші обсяги допомоги надали США (€44,5 млрд), Німеччина

Forbes | Не словом, а ділом

20 друзів України

Країна	Базова підтримка*	Визнання геноциду Росії проти України (2022 чи раніше)	Вислано російських дипломатів з країни	Допомога Україні та біженцям, € млрд**	Допомога Україні, % від ВВП**	Міжнародні візити у березні-серпні	Рейтинг дружності
 Польща	Так 	Так 	45 	5,1 	0,88 	Президент, прем'єр-міністр 	100
 Естонія	Так 	Так 	17 	0,3 	1,13 	Президент 	96
 Латвія	Так 	Так 	16 	0,3 	1,03 	Президент 	96
 США	Так 	Так 	12 	44,5 	0,22 	Спікер та держсекретар 	93
 Литва	Так 	Так 	5 	0,3 	0,55 	Президент 	90
 Португалія	Так 	Так 	10 	0,5 	0,24 	Прем'єр-міністр 	90
 Велика Британія	Так 	Частково 	23 у 2018 році	6,6 	0,25 	Прем'єр-міністр 	89
 Італія	Так 	Частково 	30 	2,8 	0,15 	Прем'єр-міністр 	89
 Іспанія	Так 	Частково 	25 	2,3 	0,19 	Прем'єр-міністр 	88
 Словаччина	Так 	Частково 	38 	0,4 	0,43 	Президентка, прем'єр-міністр 	88
 Чехія	Так 	Так 	1 	1,2 	0,49 	Прем'єр-міністр 	88
 Франція	Так 	У спільних заявах 	41 	4,1 	0,16 	Президент, голова Сенату 	87
 Канада***	Так 	Так 	4 у 2018 році	3,0 	0,19 	Прем'єр-міністр 	84
 Нідерланди	Так 	У спільних заявах 	17 	1,8 	0,20 	Прем'єр-міністр 	84
 Болгарія	Так 	У спільних заявах 	81 	0,2 	0,29 	Прем'єр-міністр 	83
 Данія	Так 	У спільних заявах 	15 	0,8 	0,22 	Прем'єр-міністр 	83
 Німеччина***	Так 	У спільних заявах 	40 	7,6 	0,20 	Канцлер, спікер 	83
 Норвегія	Так 	У спільних заявах 	3 	1,3 	0,37 	Прем'єр-міністр 	82
 Румунія	Так 	У спільних заявах 	10 	0,4 	0,15 	Прем'єр-міністр 	81
 Словенія	Так 	У спільних заявах 	33 	0,1 	0,19 	Прем'єр-міністр 	81

* Країна голосувала на Генасамблеї ООН за виведення російських військ, запровадила санкції проти Росії та закрила для неї повітряний простір, взяла участь у конференції на підтримку України на базі «Рамштайн» та була включена Росією до переліку ворожих країн.

** За даними звіту Кільського Інституту Світової економіки від 18 серпня, який враховує допомогу, надану до 3 серпня.

*** Канада зробила виняток із запроваджених проти РФ санкцій і передала Німеччині турбіни, потрібні для обслуговування газопроводу «Північний потік».

Джерело: розрахунки Forbes

(€7,6 млрд), Велика Британія (€6,6 млрд). Польща з €5,1 млрд випередила Францію, Канаду, Італію та Іспанію. Якщо враховувати відсоток від ВВП, найбільшу підтримку надали Естонія (1,13 %), Латвія (1,03 %) і Польща (0,88 %). Загалом, дружніми до України можна вважати всі 40 країн, які отримали в рейтингу понад 40 балів [28] (рис. 1).

На рівні безпекової політики Польща не лише постачала озброєння, а й інвестувала в логістику, транспортну інфраструктуру, розгортання іноземних сил НАТО поблизу східних кордонів. У політичному плані Польща фактично виступила речником України в Брюсселі, Берліні й Вашингтоні. Польські політики постійно заявляють про підтримку України. Із подібними заявами виступають президент А. Дуда, прем'єр М. Моравецький та інші. Але важливо, що їхні слова не розходяться зі справою. Згідно з умовним «рейтингом друзів» України, складеним Forbes, Польща вже кілька місяців утримує перше місце, зокрема щодо базової підтримки, висилки російських дипломатів, допомоги Україні та біженцям (понад 5 млрд євро, або 0,88 % ВВП на серпень 2022 р.) і візитів перших осіб держави [28].

У січні 2023 р. президент Польщі А. Дуда зробив низку заяв щодо війни в Україні, звертаючись як до внутрішньої аудиторії, так і на міжнародній арені. У своєму новорічному зверненні він підкреслив, що на східних кордонах Польщі триває надзвичайно жорстока війна, подібної до якої в Європі не було з часів завершення Другої світової війни. Він констатував, що наразі не видно кінця цьому конфлікту. Під час виступу на Міжнародному економічному форумі в Давосі президент висловив думку, що найближчі тижні прояснять майбутнє України, яке, зокрема, залежить від характеру нового російського наступу. За його словами, війна має завершитися мирними переговорами, які наразі не мають передумов для проведення, але, безумовно, не можуть завершитися поразкою України.

Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький застеріг, що такий розвиток подій може стати прелюдією до початку Третьої світової війни. Саме тому, на його думку, немає підстав стримувати чи відкладати на невизначений час підтримку України – східного сусіда Польщі. Найбільш жорстку позицію озвучив заступник міністра закордонних справ Польщі П. Яблонський, який заявив, що Варшава виступає проти того, щоб президент росії путін отримав можливість «зберегти обличчя». За його словами, стабільний мир у Європі можливий лише за умови перемоги України та повного звільнення її територій від російських військ. Проукраїнську позицію польського керівництва також підкреслює різка антиросійська риторика. А. Дуда переконаний, що росія має зазнати поразки в цій війні, оскільки в іншому

Діаграма 1. Масштаби військової допомоги Польщі Україні в період із 2022 по 2025 р. у розрізі основних типів техніки (складено на основі даних із [12, 24, 27, 28])

разі вона неминуче розпочне нові агресивні дії. Для того щоб утримати росію подалі від вільного світу, президент навіть не виключає відновлення так званої «залізної завіси». Він наголошує, що ідеологія «руського мира» має залишатись у межах російської федерації. Зазначимо, що з березня 2022 р. Польща офіційно включена до переліку «недружніх держав» із боку росії [3].

Польська дипломатія у відповідь на агресію російської федерації проти України 2022 р. запровадила комплексну систему підтримки, яка охоплює політичну, військову, гуманітарну та інформаційну сфери. На відміну від класичної форми «реактивної дипломатії», Польща застосовує проактивну стратегію, спрямовану на вплив не лише на хід подій в Україні, а й на формування позицій союзників по Європейському Союзу й НАТО.

Польща є одним із найбільших постачальників озброєння для України. Незадовго до російського вторгнення, а саме наприкінці січня 2022 р., польська сторона повідомила, що передасть Україні оборонне озброєння, яке Київ обере із запропонованого Варшавою переліку. Із початку російського повномасштабного вторгнення Польща надала Україні значну військову допомогу. Вона включала постачання різної зброї, боєприпасів, аmunіції та військового обладнання й військової техніки безпосередньо зі складу власного війська. Це дало змогу українським Силам оборони оперативно поповнювати свої втрати в танках, бойових машинах піхоти (БМП) й іншій техніці. Також надані боєприпаси до різних систем

озброєння та артилерія є дуже необхідними для українських захисників. Важливою стала також передача Україні засобів протиповітряної оборони для посилення можливостей збивати російські літаки, гелікоптери, БПЛА й крилаті ракети. Польська оборонна допомога стала важливим фактором у забезпеченні українських військових засобами боротьби з російськими окупантами та озброїти й забезпечити технікою новостворені військові частини [7].

Президент Польщі А. Дуда підкреслив, що в найбільш критичні періоди російсько-української війни саме Польща однією з перших оперативно надала Україні необхідну підтримку. Загальний обсяг допомоги становив 4,91 % ВВП країни, із яких 0,71 % спрямовано на військову підтримку, а 4,2 % – на забезпечення потреб біженців. Вартість переданого озброєння досягла 3,23 млрд євро. Польща передала Україні приблизно 1000 одиниць важкої техніки, уключаючи понад 350 танків (зокрема Т-72 і РТ-91), що перевищує загальний обсяг постачання від усіх провідних західних держав, разом узятих. Перші танки Т-72 передані в першій половині 2022 р., а в січні 2023 р. Україна отримала Leopard 2А4. Крім того, Польща надала сотні безпілотників (у тому числі ударних), десятки зенітно-ракетних комплексів і понад 100 млн одиниць боєприпасів. В умовах дефіциту снарядів Варшава приєдналася до чеської ініціативи з їх закупівлі, виділивши 100 млн євро. Значну увагу Польща приділила технічному обслуговуванню озброєння: на її підприємствах здійснюється ремонт військової техніки, зокрема Leopard, Т-72, РТ-91 і САУ Krab. Також передано 20 тис. терміналів Starlink для забезпечення стабільного зв'язку на фронті. У сфері підготовки військових кадрів Польща організувала або долучилася до понад 500 навчальних заходів для українських військовослужбовців. Загалом, підготовку пройшли близько 25 тис. осіб, із них 14,5 тис. – у межах європейської тренувальної місії EUMAM. Польща також запропонувала реалізацію програми підготовки добровольців на своїй території, однак її впровадження наразі відкладено. У січні 2025 р. в місті Бидгощ розпочав роботу Центр НАТО–Україна з аналізу, навчання та освіти (JATEC) – перша інституція, покликана забезпечити обмін бойовим досвідом між партнерами [7, 8].

Польща виступила одним із ключових партнерів України в забезпеченні військової безпеки після початку повномасштабного вторгнення рф. Як видно з діаграми 1, основний акцент зроблено на постачання бронетехніки. Ці дані свідчать про високий рівень довіри між країнами та стратегічну роль Польщі у формуванні оборонного потенціалу України. Крім матеріального забезпечення, польська сторона активно долучилася до організації військової підготовки українських військовослужбовців у

межах ініціативи ЄС EUMAM Ukraine. Польські полігони стали базою для тренування нових підрозділів Збройних сил України, що сприяло підвищенню їх боєздатності й адаптації до стандартів НАТО. Керівник посольства Польщі в Україні П. Лукасевич, говорячи про військову допомогу, яку Польща надала Україні під час повномасштабного російського вторгнення, наголосив, що країна готує 47-й пакет на суму близько 200 млн євро, який буде переданий Україні в найближчі місяці [11].

У 2022 р. Польща відкрила свої кордони для мільйонів українських біженців, забезпечивши одну з наймасштабніших гуманітарних операцій у Європі з часів Другої світової війни. За офіційними даними (дані Straż Graniczna та МВС Польщі), протягом перших шести місяців війни польська територія прийняла понад 3,5 млн осіб. Цей процес супроводжувався оперативним залученням місцевих адміністрацій, церков, громадських організацій та медіа. Польський уряд прийняв низку правових рішень, що гарантують українцям доступ до системи охорони здоров'я, освіти, працевлаштування й соціального забезпечення. Закон «Про допомогу громадянам України» (спеціальний акт Sejm RP, березень 2022 р.) став основою для їх інтеграції в польське суспільство.

Після початку повномасштабної війни до Польщі прибули мільйони українців. Із 24 лютого 2022 р. польський кордон перетнули понад 9 млн громадян України, а станом на січень 2023 р. в країні зареєстровано близько 1,5 млн біженців. Хоча суспільне ставлення поступово змінюється, уряд і президент Дуда запевняють у готовності підтримувати українців і надалі [3]. У жовтні 2024 р. уряд Польщі затвердив нову «Комплексну та відповідальну міграційну стратегію на 2025–2030 роки» під гаслом «Повернути контроль. Забезпечити безпеку». Цей документ передбачає переосмислення підходів до регулювання міграційних процесів із фокусом на безпеку, ефективну інтеграцію іноземців, контроль за кордонами й оптимізацію в'їзду та перебування на території країни. У стратегії значну увагу приділено селективному підходу до міграції, автоматизації процедур, посиленню прикордонного контролю, особливо на східних рубежах ЄС, а також запровадженню цифрових сервісів для легалізації перебування іноземців. Для України, яка є головним джерелом міграції до Польщі, ухвалена стратегія має важливе значення. Польський досвід може стати орієнтиром під час формування власної міграційної політики, зокрема щодо працевлаштування, освітньої мобільності, протидії нелегальній міграції та розвитку зв'язків із діаспорою.

Польща стала рупором України в європейських структурах. У межах ЄС Варшава систематично ініціювала рішення щодо посилення санкцій проти РФ, розширення фінансової підтримки України й збільшення оборонного бюджету Євросоюзу. Польська дипломатія тісно співпрацювала з Литвою, Чехією, Словаччиною та країнами Балтії для формування спільного східного фронту політичної солідарності. На рівні НАТО польські представники просували ідею довгострокових безпекових гарантій для України та відкриття перспективи її членства. Це відображено в позиції, яку Варшава зайняла напередодні Вільнюського саміту НАТО (2023), де вона рішуче підтримувала заяву про «невідворотність вступу України» після війни.

Потрібно відзначити зростання ролі польських ЗМІ, культурних та аналітичних інституцій у протидії російській пропаганді. Польські медіа, зокрема TVP, Onet.pl, Rzeczpospolita, а також аналітичні центри, активно публікували матеріали, що розвінчують дезінформацію Кремля, формуючи позитивний імідж України як держави-жертви агресії. Значну увагу приділено медіакампаніям у Європі, зокрема в Німеччині, Франції, Італії, де Польща виступала партнером у роз'ясненні суті конфлікту та наслідків для всієї євроатлантичної безпеки.

Хоча військовий і політичний аспекти є критичними в дипломатичній підтримці, не менш важливою є культурно-освітня дипломатія, яка формує довготривалу основу для стійких міждержавних відносин. Польща застосовує м'яку силу через системну підтримку українських митців, науковців, освітян, сприяючи збереженню української ідентичності та культурної суб'єктності в умовах війни. У 2022–2024 рр. Польські університети (зокрема Ягеллонський, Варшавський, Вроцлавський, Люблінський католицький) запровадили спрощені програми прийому українських студентів, знижки на навчання, стипендіальні програми й ініціативи наукової мобільності. Програма NAWA (Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej) запустила низку грантів для переміщених науковців з України, що сприяло збереженню інтелектуального потенціалу держави.

Із початком повномасштабної війни 2022 р. польські університети активізували підтримку українських студентів і науковців. Це сприяло не лише збереженню освітнього процесу, а й зміцненню міжнародної академічної співпраці. Упродовж 2022–2024 рр. суттєво зросла кількість українців у польських ЗВО. За даними Міністерства науки та вищої освіти Польщі, у 2023/2024 навчальному році в університетах країни навчалося близько 45 тисяч українців – майже 45 % від усіх іноземних

студентів. Фінансова підтримка є важливою складовою частиною допомоги. Варшавський університет виділив 700 тис. злотих на стипендії та проживання, Університет Сілезії – понад 400 тис., Гданський технологічний університет у співпраці з NAWA – понад 800 тис. злотих для підтримки українських ЗВО й науковців. Польські університети поглиблюють наукову співпрацю з українськими партнерами. Наприклад, Варшавський технологічний університет реалізував понад 30 спільних заходів із київськими та львівськими університетами в межах ініціативи «Solidarity with Ukraine». Альянс ENHANCE (до якого входять WUT і Гданський університет) організовує літні школи, мовні курси та спільні проєкти. Університети також упроваджують адаптаційні курси та звільнення від оплати для студентів з України. Багато державних закладів освіти пропонують безкоштовне навчання польською мовою на денній формі. За статистикою, у 2022 р. кількість українських студентів у Польщі зросла на 33 % – до 48 тис. У 2023 р. зареєстровано 35 600 студентів, із них понад 22 тис. навчалися польською. У 2024 р. кількість зросла до 48 тис., що становило 47 % усіх іноземних студентів, а 2025 – до 46 100 осіб [41].

Отже, діяльність польських університетів у напрямі підтримки українських студентів і науковців у 2022–2024 роках є багатогранною та системною. Вона включає надання фінансової підтримки, організацію наукової співпраці, створення умов для адаптації студентів та забезпечення безперешкодного доступу до освіти. Такий підхід не лише сприяє особистісному й професійному розвитку українських студентів і науковців, а й закріплює довготривалі партнерські відносини між науково-освітніми установами України та Польщі.

Польські інституції культури, зокрема Instytut Adama Mickiewicza, активно підтримували українські культурні ініціативи в ЄС. Було організовано десятки виставок, концертів, презентацій української літератури. Культурна дипломатія набула символічного значення – як акт солідарності та демонстрація поваги до української ідентичності. Прикладом ефективної ініціативи стало відкриття культурного центру України в Польщі (Warszawski Dom Ukraiński), де реалізуються програми для біженців, виставки, мовні курси й артрезиденції.

Громадянське суспільство Польщі – важливий суб'єкт неформальної дипломатії. Волонтерські організації, благодійні фонди, громадські активісти відіграли критичну роль у мобілізації допомоги, включаючи культурну та освітню сфери. За оцінками Фонду імені Стефана Баторія, у 2022 р. понад 60 % поляків брали участь у тій чи іншій формі підтримки українців. Незважаючи на стратегічний характер партнерства України та

Польщі, ця співпраця не позбавлена викликів. У міждержавних відносинах накопичуються певні суперечності, які потребують системної уваги на рівні політичної комунікації, дипломатичної чутливості й громадського діалогу.

Питання історичної пам'яті, зокрема тлумачення подій Волинської трагедії 1943 р., залишаються фактором, що потенційно може дестабілізувати двосторонні відносини. Польські та українські політики неодноразово використовували ці питання у внутрішньополітичній риториці, що ускладнює роботу дипломатичних інституцій. Важливо, що в умовах війни ці конфлікти було тимчасово заморожено, однак у післявоєнний період вони можуть загостритися, якщо не буде вироблено спільної позиції щодо примирення.

Аграрний сектор має стратегічне значення як для України, так і для Польщі, адже обидві країни є вагомими гравцями на світовому ринку сільськогосподарської продукції. Війна, розпочата росією 2022 р., суттєво змінила ситуацію: виникла так звана «зернова криза» – конфлікт інтересів між українськими експортерами й польськими фермерами, що набув політичного виміру. 2023 р. напруга загострилася через імпорту і транзит українського зерна, яке після блокади Чорного моря почали активно постачати через Польщу [38]. Україна до війни була провідним експортером пшениці, кукурудзи й соняшникової олії. Польща ж має розвинений, але переважно фермерський аграрний сектор, що сильно залежить від підтримки ЄС. Частина українського зерна залишалася на польському ринку, що спричинило зниження цін й обурення місцевих аграріїв, які скаржилися на нерівні умови конкуренції через відмінності в стандартах виробництва [35]. Протести польських фермерів у 2023–2024 рр. змусили уряд тимчасово заборонити імпорту українського зерна, що спричинило дипломатичну кризу: Україна подала скаргу до СОТ. Для Києва експорт агропродукції залишається критично важливим для економіки, а для Варшави – це питання захисту свого ринку та стабільності в сільській місцевості. Єврокомісія опинилася між двома позиціями – підтримкою України й дотриманням правил конкуренції в ЄС. Рішенням стали тимчасові обмеження, створення контрольованих «зернових коридорів» та оновлення логістичної інфраструктури. Польща потребує інвестицій у транспортні шляхи, хаби й контрольні лабораторії, що може стати довгостроковим інтересом обох країн [10, 14].

Отже, «зернова криза» – це не просто конфлікт інтересів між двома сусідніми аграрними державами. Вона є лакмусовим папірцем глибших структурних проблем – асиметричності аграрної політики, слабкої логі-

тики, недостатньої координації на рівні ЄС. Водночас ця ситуація демонструє потенціал для стратегічної співпраці між Україною й Польщею. За умов прозорості, спільного планування та модернізації інфраструктури аграрний сектор обох країн може не лише уникнути кризи, а й отримати нові можливості в європейському й глобальному контексті.

Отже, зазначимо, що Україна та Польща мають унікальну можливість трансформувати кризову взаємодію в стійке стратегічне партнерство в межах європейської та євроатлантичної архітектури безпеки. На політичному рівні актуальним є формалізація польсько-українського альянсу в межах нових двосторонніх договорів, що враховуватимуть безпекові гарантії, інвестиційне співробітництво й післявоєнну реконструкцію України. Такі ініціативи вже розробляються в межах Люблінського трикутника, а також у форматі взаємодії з Великою Британією. Польські компанії та муніципалітети готуються до участі в проєктах реконструкції інфраструктури в Україні. Очікується, що Варшава стане одним із ключових центрів для координації європейської допомоги з відбудови. Польща вже заявила про намір сформувати «Фонд реконструкції України» з участю приватного бізнесу та банківських структур. Після війни співпраця у сфері культури, освіти та науки має перейти на новий рівень – із тимчасової підтримки до сталої інтеграції. Це означає створення спільних університетських кластерів, інтеграцію дослідницьких центрів, обмін професорами, підручниками, освітніми стандартами. Польща може стати головним «входом» України в Європейський освітній простір.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Результати дослідження свідчать, що дипломатична стратегія Польщі на підтримку України в умовах російсько-української війни є системною, цілеспрямованою та багатокомпонентною. Варшава успішно інтегрувала класичні інструменти зовнішньої політики, такі як військова допомога, політичне лобіювання й участь у міжнародних форматах – із новими підходами, зокрема в гуманітарній, культурній та освітній сферах. Це дало змогу Польщі закріпити статус одного з ключових стратегічних партнерів України в європейському і євроатлантичному середовищах.

Польща фактично виконує функцію координатора міжнародної допомоги Україні – як у військовій сфері, так і в питаннях гуманітарного реагування. Значний обсяг поставок озброєння, організація тренування ЗСУ за стандартами НАТО, масштабна підтримка українських біженців, а також мобілізація внутрішніх ресурсів у сферах освіти, науки та культури

свідчать про комплексний характер польської стратегії. Особливу роль відіграє участь Варшави в міжнародному просуванні українських інтересів як у рамках ЄС, так і НАТО. Польща активно лобіює надання Україні повноправного членства в євроатлантичних структурах і виступає ініціатором регіональних об'єднань (як-от Люблінський трикутник, Ініціатива трьох морів) на підтримку українського суверенітету.

Утім, навіть за умови високого рівня стратегічної взаємодії двостороннє партнерство стикається з низкою викликів. Серед них – напруження, пов'язані з аграрними питаннями («зернова криза»), посилення політичної поляризації в Польщі, вплив популістської риторики, а також нерозв'язані історичні суперечності, зокрема щодо подій на Волині. Це актуалізує необхідність інституційного оформлення двостороннього діалогу й створення довгострокової спільної стратегії, яка б передбачала механізми попередження та врегулювання потенційних конфліктів.

Наукова значущість дослідження полягає в поєднанні жорсткої й м'якої сили в аналізі зовнішньої політики, а також у розкритті ролі Польщі не лише як військового союзника, але і як провідника гуманітарної, освітньої та інформаційної безпеки України. Перспективним видається поглиблення співпраці в освітній сфері, створення спільних академічних і дослідницьких ініціатив, розширення інструментів культурної дипломатії задля зміцнення міжлюдських зв'язків і формування позитивного іміджу обох країн. Загалом, у період 2022–2025 рр. польсько-українські відносини еволюціонували від солідарного партнерства до формату стратегічного альянсу – потенційного ядра нової архітектури безпеки в Центрально-Східній Європі, де Польща й Україна є ключовими суб'єктами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бобровська, К. Ю. (2025). Культурна дипломатія України як складова національної безпеки. Retrieved from <https://naub.ua.edu.ua/kulturna-dyplomatiya-ukrayiny-yak-skladova-natsionalnoyi-bezpeky/> (дата звернення: 17.06.2025).
2. Бусленко, В. (2024). Українсько-польські відносини в 2022–2024 рр. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*, 19, 36–41. <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/178/174>
3. Відкинувши історичні розбіжності. Як Польща стала опорою України у війні з РФ. (2023, 10 лют.). Retrieved from <https://www.rbc.ua/rus/news/vidkinuvshi-istorichni-rozbizhnosti-k-polshcha-1676052680.html> (дата звернення: 17.06.2025).

4. Відкинувши історичні розбіжності. Як Польща стала опорою України у війні з РФ. (2023, 10 лют.). Retrieved from <https://www.rbc.ua/rus/news/vidkinuvshi-istorichni-rozbizhnosti-k-polshcha-1676052680.html> (дата звернення: 17.06.2025).
5. Денисюк С. Г., Фокін Я. Ф. (2024). Перспективи співпраці України з міжнародними організаціями в контексті російсько-українського конфлікту: аналіз і прогнози. *Ірпінський юридичний часопис*, вип. 3(16). Retrieved from <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/742c0a96-d188-44ec-ae17-c54d60832b46/content>
6. Желіховський, С., Тихоненко, І. (2023). Зовнішньополітичні ініціативи Республіки Польща на підтримку України у російсько-українській війні. *Acta de Historia & Politica Saeculum XXI*, Special Issue, 62–71. <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/article/view/96/79>
7. Кацімон, О. (2024, 10 лист.). Польща опублікувала список військової допомоги для України. Retrieved from <https://suspilne.media/876583-polsa-opublikovala-spisok-vijskovoї-dopomogi-dla-ukraini/> (дата звернення: 17.06.2025).
8. Маслій, О. М., Власов, А. П., Поляшов, С. В., Чеботарьов, О. С., Литвиновський, С. А. (2020). Щодо особливостей логістичного забезпечення Збройних сил України в сучасних умовах. *Вісник наукових праць Військової академії*, № 2(14), ч. II, 178–186. <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.14.2.178-186/>
9. Перепелиця, Г. (2021). Дипломатія Президента Зеленського в урегулюванні російсько-українського конфлікту на Донбасі. *Український дипломатичний щорічник*, вип. XXII, 745–762. <https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/72-2021.pdf>
10. Пітель, Н. Я. (2023). Аграрний експорт України в умовах війни. *Економіка та управління АПК*, № 2, 45–56. https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/pitel_2_2023-45-56.pdf
11. Польща готує для України 47-й пакет військової допомоги. *Європейська правда* (2025, трав. 16). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/05/16/7211723>
12. Польща стала лідером у підготовці українських військових – понад 28 тисяч осіб. *Європейська правда* (2024, November 10). <https://www.pravda.com.ua/news/2024/11/10/7483745/> (дата звернення: 17.06.2025).
13. Українські студенти у Польщі: статистика 2023 року. *NV.ua*. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/ukrajinski-studenti-v-polshchi-statistika-2023-novini-ukrajini-50384125.html> (дата звернення: 12.06.2025).
14. Хто винен і що робити. Як зерно посварило Україну з європейськими сусідами (2023, 25 квіт.). Retrieved from <https://www.dsnews.ua/economics/zerno-rozbratu-26042023-478432> (дата звернення: 17.06.2025).
15. Announcements of new Western military support for Ukraine (2025). *Ośrodek Studiów Wschodnich (OSW)*. Retrieved from <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2025-02-25/announcements-new-western-military-support-ukraine-day-1098-war> (in English) (accessed: 17.06.2025).
16. Carnegie Endowment for International Peace (2023). *The Polish-Ukrainian Bond Is Here to Stay*. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2023/10/the-polish-ukrainian-bond-is-here-to-stay?lang=en> (accessed: 17.06.2025).
17. Centre for Comparative Studies of Civilisations, Jagiellonian University. (2022). *Cultural diplomacy and historical partnership*. Retrieved from https://psc.uj.edu.pl/en_US/start/-/journal_content/56_INSTANCE_NsUbSe3eDNxP/30300043/151353193 (accessed 17.06.2025).

18. Changing the Importance of Poland in the Security Policy of the United States in the Context of the War in Ukraine (2023). Retrieved from <https://www.pp-2023-1-04.pdf> (accessed: 17.06.2025).
19. Defining Ukraine's Victory (2023). *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM)*. Retrieved from <https://www.pism.pl/webroot/upload/files/Raport/PISM%20Report%20-%20Defining%20Ukraine%E2%80%99s%20Victory.pdf> (accessed: 17.06.2025).
20. Duży wzrost liczby studentów z Ukrainy. *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/nauka/duzy-wzrost-liczby-studentow-z-ukrainy-nowy-raport-opi-cudzoziemcy-na-uczelniach-w-polsce> (accessed: 17.06.2025).
21. EU-Ukraine Solidarity Lanes. Lifeline for Ukrainian economy, key for global food security (2024). *European Commission*. Brussels. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/878620/Factsheet_EU-UA_Solidarity_Lanes_EN.pdf.pdf (accessed: 17.06.2025).
22. Forostyna, O. (2024, July 8). *Reinvention of Pro-Russian Politics in Ukraine without Russia: Old and New Adversaries of the EU Integration*. Retrieved from <https://www.iwm.at/europes-futures/publication/reinvention-of-pro-russian-politics-in-ukraine> (accessed: 17.06.2025).
23. Military aid provided to Ukraine by European countries between January 2022 and August 2024. *Statista*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/1499459/european-military-aid-to-ukraine-by-country/> (accessed: 17.06.2025).
24. Military aid to Ukraine from Poland: Summary reports 2022–2024. *Ośrodek Studiów Wschodnich (OSW)*. <https://www.osw.waw.pl> (дата звернення: 17.06.2025).
25. Not only Leopard: Morawiecki reveals what tanks Poland has sent to Ukraine and what it plans to deliver. *NV* (2023, February 13). <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/morawiecki-rozpoviv-yaki-tanki-polshcha-peredala-ukrajini-ostanni-novini-50305195.html> (дата звернення: 17.06.2025).
26. Number of Ukrainian students in Poland 2023. *Statista*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/number-of-ukrainian-students-in-poland/> (accessed: 12.06.2025).
27. Poland allocates aid to Ukraine equivalent to nearly 5 % of its GDP. *UATV*. <https://uatv.ua/en/poland-allocates-aid-to-ukraine-equivalent-to-nearly-5-of-its-gdp/> (дата звернення: 17.06.2025).
28. Poland, Estonia, the U.S., and 17 other countries that help Ukraine the most during the war: Ukraine's friends rating. *Forbes* (2022, August 24). <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krain-yaki-naybilshe-dopomagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895> (дата звернення: 17.06.2025).
29. Polish universities provide scholarships and accommodation for Ukrainian students (2023). *Science in Poland*. Retrieved from <https://scienceinpoland.pl/en/news/news,pid,62770.html> (accessed: 12.06.2025).
30. Programy wsparcia dla studentów z Ukrainy. (2024). *Politechnika Gdańska*. Retrieved from <https://pg.edu.pl/aktualnosci/2024/wsparcie-dla-ukrainskich-studentow> (accessed: 12.06.2025).
31. Rifts and realities: The strained bond between Poland and Ukraine (2023). *European Council on Foreign Relations (ECFR)*. Retrieved from <https://ecfr.eu/article/rifts-and-realities-the-strained-bond-between-poland-and-ukraine/> (accessed: 17.06.2025).
32. Safer to train Ukrainian troops in Poland, says Polish minister. *Reuters* (2024, May 31). <https://www.reuters.com/world/europe/poland-organising-its-45th-package-aid-ukraine-minister-says-2024-05-31/> (дата звернення: 17.06.2025).

33. Solidarity Lanes: Helping Ukraine export agricultural goods (2023). *European Commission*. Brussels. Retrieved from https://transport.ec.europa.eu/solidarity-lanes_en (accessed: 17.06.2025).
34. Solidarity with Ukraine – European Universities Initiative (2024). *Warsaw University of Technology*. Retrieved from <https://eng.pw.edu.pl/Solidarity-with-Ukraine> (accessed: 12.06.2025).
35. Stanowisko rządu wobec importu zboża z Ukrainy (2023). *Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/rolnictwo> (accessed: 17.06.2025).
36. Statystyka studentów zagranicznych w Polsce (2023). *Raportsdg.stat.gov.pl*. Retrieved from <https://raportsdg.stat.gov.pl/2023/student-foreigners> (accessed: 12.06.2025).
37. Stezycki, K. (2024, February 21). *Polish farmers anger Ukraine with border blockade, grain spillage*. Reuters. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/europe/polish-farmers-step-up-protests-with-total-blockade-ukrainian-border-2024-02-20/> (accessed 17.06.2025).
38. Ukraine Food security and agricultural livelihoods assessment (December 2023). *Monitoring report*. Retrieved from: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/3426334e-052c-4ee5-80ad-16f57a24af6c/content>
39. Ukraine sues Poland, Hungary and Slovakia over import bans (2023, September 18). *Politico*. Retrieved from <https://www.politico.eu/article/ukraine-sues-poland-hungary-and-slovakia-over-import-bans/> (accessed 17.06.2025).
40. W Polsce już blisko 50 tys. studentów z Ukrainy *Ośrodek Przetwarzania Informacji*. Retrieved from <https://edukacja.rp.pl/uczelnie-wyzsze/art39496621-w-polsce-juz-blisko-50-tys-studentow-z-ukrainy-najczestszym-wyborem-wsrod-cudzoziemcow-bylo-zarzadzanie> (accessed: 17.06.2025).
41. Wsparcie MNiSW dla studentów i naukowców z Ukrainy. *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/nauka/wsparcie-mnisw-dla-studentow-i-naukowcow-z-ukrainygov.pl+1scienceinpoland.pap.pl+1> (accessed: 17.06.2025).
42. Zalewski, M. (2024). Political Polarization and Public Opinion in Poland. *Polish Political Science Review*. Retrieved from <https://sciendo.com/article/10.2478/ppsr-2024-0014> (accessed: 17.06.2025).

REFERENCES

1. Bobrovska, K. Yu. (2025). Kulturna dyplomatiia Ukrainy yak skladova natsionalnoi bezpeky. Retrieved from <https://naub.ua.edu.ua/kulturna-dyplomatiya-ukrayiny-yak-skladova-natsionalnoyi-bezpeky/> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).
2. Buslenko, V. (2024). Ukrainsko-polski vidnosyny v 2022–2024 rr. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*, 19, 36–41. <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/178/174> (in Ukrainian).
3. Vidkynuvshy istorychni rozbizhnosti. Yak Polshcha stala oporoiu Ukrainy u viini z RF. (2023, 10 liutoho). Retrieved from <https://www.rbc.ua/rus/news/vidkinuvshi-istorichni-rozbizhnosti-k-polshcha-1676052680.html> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).

4. Vidkynuvshy istorychni rozbizhnosti. Yak Polshcha stala oporoiu Ukrainy u viini z RF. (2023, 10 liutoho). Retrieved from <https://www.rbc.ua/rus/news/vidkinuvshi-istorichni-rozbizhnosti-k-polshcha-1676052680.html> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).
5. Denysiuk, S. H., Fokin, Ya. F. (2024). Perspektyvy spivpratsi Ukrainy z mizhnarodnymy orhanizatsiiamy v konteksti rosiisko-ukrainskoho konfliktu: analiz i prohnozy. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys*, vyp. 3(16). Retrieved from <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/742c0a96-d188-44ec-ae17-c54d60832b46/content> (in Ukrainian).
6. Zhelikhovskiy, S., Tykhonenko, I. (2023). Zovnishnopolitychni initsiatyvy Respubliky Polshcha na pidtrymku Ukrainy u rosiisko-ukrainskii viini. *Acta de Historia & Politica Saeculum XXI*, Special Issue, 62–71. <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/article/view/96/79> (in Ukrainian).
7. Katsimon, O. (2024, 10 lystopada). Polshcha opublikovala spysok viiskovoi dopomohy dlia Ukrainy. Retrieved from <https://suspilne.media/876583-polsa-opublikovala-spy-sok-vijskovoi-dopomogi-dla-ukraini/> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).
8. Maslii, O. M., Vlasov, A. P., Poliashov, S. V., Chebotarov, O. S., Lytvynovskyi, S. A. (2020). Shchodo osoblyvostei lohistychnoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy v suchasnykh umovakh. *Visnyk naukovykh prats Viiskovoi akademii*, № 2(14), ch. II, 178–186. <https://doi.org/10.37129/2313-7509.2020.14.2.178-186/> (in Ukrainian).
9. Perepelytsia, H. (2021). Dyplomatiia Prezydenta Zelenskoho v urehuliuванні rosiisko-ukrainskoho konfliktu na Donbasi. *Ukrainskyi dyplomatychnyi shchorichnyk*, vyp. XXII, 745–762. <https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/72-2021.pdf> (in Ukrainian).
10. Pitel, N. Ya. (2023). Ahrarnyi eksport Ukrainy v umovakh viiny. *Ekonomika ta upravlinnia APK*, № 2, 45–56. https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/pitel_2_2023-45-56.pdf (in Ukrainian).
11. Polshcha hotuie dlia Ukrainy 47-y paket viiskovoi dopomohy. *Yevropeiska pravda*. (2025, travnia 16). <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/05/16/7211723> (in Ukrainian).
12. Polshcha stala liderom u pidhotovtsi ukrainskykh viiskovykh – ponad 28 tysiach osib. *Yevropeiska pravda* (2024, November 10). <https://www.pravda.com.ua/news/2024/11/10/7483745/> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).
13. Ukrainski studenty u Polshchi: statystyka 2023 roku. *NV.ua*. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/ukrajinski-studenti-v-polshchi-statistika-2023-novini-ukrajini-50384125.html> (data zvernennia: 12.06.2025) (in Ukrainian).
14. Khto vynen i shcho robyty. Yak zerno posvarylo Ukrainu z yevropeiskymy susidamy. (2023, 25 kvitnia). Retrieved from <https://www.dsnews.ua/economics/zerno-roz-bratu-26042023-478432> (data zvernennia: 17.06.2025) (in Ukrainian).
15. Announcements of new Western military support for Ukraine. (2025). *Ośrodek Studiów Wschodnich (OSW)*. Retrieved from <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2025-02-25/announcements-new-western-military-support-ukraine-day-1098-war> (in English) (accessed: 17.06.2025).
16. Carnegie Endowment for International Peace. (2023). *The Polish-Ukrainian Bond Is Here to Stay*. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2023/10/the-polish-ukrainian-bond-is-here-to-stay?lang=en> (accessed 17.06.2025) (in English).
17. Centre for Comparative Studies of Civilisations, Jagiellonian University. (2022). *Cultural diplomacy and historical partnership*. Retrieved from https://psc.uj.edu.pl/en_US/

start/-/journal_content/56_INSTANCE_NsUbSe3eDNxP/30300043/151353193 (accessed 17.06.2025) (in English).

18. Changing the Importance of Poland in the Security Policy of the United States in the Context of the War in Ukraine (2023). Retrieved from <https://www.pp-2023-1-04.pdf> (accessed 17.06.2025) (in English).

19. Defining Ukraine's Victory (2023). *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM)*. Retrieved from <https://www.pism.pl/webroot/upload/files/Raport/PISM%20Report%20-%20Defining%20Ukraine%E2%80%99s%20Victory.pdf> (accessed 17.06.2025) (in English).

20. Duży wzrost liczby studentów z Ukrainy. *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/nauka/duzy-wzrost-liczby-studentow-z-ukrainy-nowy-raport-opi-cudzoziemcy-na-uczelniach-w-polsce> (accessed 17.06.2025) (in Polish).

21. EU-Ukraine Solidarity Lanes. Lifeline for Ukrainian economy, key for global food security (2024). *European Commission*. Brussels. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/attachment/878620/Factsheet_EU-UA_Solidarity_Lanes_EN.pdf (accessed 17.06.2025) (in English).

22. Forostyna, O. (2024, July 8). *Reinvention of Pro-Russian Politics in Ukraine without Russia: Old and New Adversaries of the EU Integration*. Retrieved from <https://www.iwm.at/europes-futures/publication/reinvention-of-pro-russian-politics-in-ukraine> (accessed 17.06.2025) (in English).

23. Military aid provided to Ukraine by European countries between January 2022 and August 2024. *Statista*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/1499459/european-military-aid-to-ukraine-by-country/> (accessed 17.06.2025) (in English).

24. Military aid to Ukraine from Poland: Summary reports 2022–2024. *Ośrodek Studiów Wschodnich (OSW)*. <https://www.osw.waw.pl>. (in English).

25. Not only Leopard: Morawiecki reveals what tanks Poland has sent to Ukraine and what it plans to deliver. *NV* (2023, February 13). <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/moravecki-rozpoviv-yaki-tanki-polshcha-peredala-ukrajini-ostanni-novini-50305195.html> (in English).

26. Number of Ukrainian students in Poland 2023. *Statista*. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/number-of-ukrainian-students-in-poland/> (accessed: 12.06.2025) (in English).

27. Poland allocates aid to Ukraine equivalent to nearly 5 % of its GDP. *UATV*. <https://uatv.ua/en/poland-allocates-aid-to-ukraine-equivalent-to-nearly-5-of-its-gdp/> (in English).

28. Poland, Estonia, the U.S., and 17 other countries that help Ukraine the most during the war: Ukraine's friends rating. *Forbes* (2022, August 24). <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krajin-yaki-naybilshe-dopomagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895> (in English).

29. Polish universities provide scholarships and accommodation for Ukrainian students (2023). *Science in Poland*. Retrieved from <https://scienceinpoland.pl/en/news/news,pid,62770.html> (accessed 12.06.2025) (in English).

30. Programy wsparcia dla studentów z Ukrainy (2024). *Politechnika Gdańska*. Retrieved from <https://pg.edu.pl/aktualnosci/2024/wsparcie-dla-ukrainskich-studentow> (accessed: 12.06.2025) (in Polish).

31. Rifts and realities: The strained bond between Poland and Ukraine (2023). *European Council on Foreign Relations (ECFR)*. Retrieved from <https://ecfr.eu/article/rifts-and-realities-the-strained-bond-between-poland-and-ukraine/> (accessed: 17.06.2025) (in English).

32. Safer to train Ukrainian troops in Poland, says Polish minister. *Reuters* (2024, May 31). <https://www.reuters.com/world/europe/poland-organising-its-45th-package-aid-ukraine-minister-says-2024-05-31/> (in English).
33. Solidarity Lanes: Helping Ukraine export agricultural goods (2023). *European Commission*. Brussels. Retrieved from https://transport.ec.europa.eu/solidarity-lanes_en (accessed: 17.06.2025) (in English).
34. Solidarity with Ukraine – European Universities Initiative. (2024). *Warsaw University of Technology*. Retrieved from <https://eng.pw.edu.pl/Solidarity-with-Ukraine> (accessed 12.06.2025) (in English).
35. Stanowisko rządu wobec importu zboża z Ukrainy. (2023). *Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/rolnictwo> (accessed 17.06.2025) (in Polish).
36. Statystyka studentów zagranicznych w Polsce. (2023). *Raportsdg.stat.gov.pl*. Retrieved from <https://raportsdg.stat.gov.pl/2023/student-foreigners> (accessed 12.06.2025) (in Polish).
37. Stezycki, K. (2024, February 21). Polish farmers anger Ukraine with border blockade, grain spillage. *Reuters*. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/europe/polish-farmers-step-up-protests-with-total-blockade-ukrainian-border-2024-02-20/> (accessed: 17.06.2025) (in English).
38. Ukraine Food security and agricultural livelihoods assessment (December 2023) *Monitoring report*. Retrieved from: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/3426334e-052c-4ee5-80ad-16f57a24af6c/content> (in English).
39. Ukraine sues Poland, Hungary and Slovakia over import bans (2023, September 18). *Politico*. Retrieved from <https://www.politico.eu/article/ukraine-sues-poland-hungary-and-slovakia-over-import-bans/> (accessed 17.06.2025) (in English).
40. W Polsce już blisko 50 tys. studentów z Ukrainy *Ośrodek Przetwarzania Informacji*. Retrieved from <https://edukacja.rp.pl/uczelnie-wyzsze/art39496621-w-polsce-juz-blisko-50-tys-studentow-z-ukrainy-najczestszym-wyborem-wsrod-cudzoziemcow-bylo-zarzadzanie> (accessed: 17.06.2025) (in Polish).
41. Wsparcie MNiSW dla studentów i naukowców z Ukrainy. *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego*. Retrieved from <https://www.gov.pl/web/nauka/wsparcie-mnisw-dla-studentow-i-naukowcow-z-ukrainygov.pl+1scienceinpoland.pap.pl+1> (accessed: 17.06.2025) (in Polish).
42. Zalewski, M. (2024). Political Polarization and Public Opinion in Poland. *Polish Political Science Review*. Retrieved from <https://sciendo.com/article/10.2478/ppsr-2024-0014> (accessed: 17.06.2025) (in English).

Матеріал надійшов до редакції 06.06.2025 р.